

آیین نامه درس پروژه کارشناسی و کاردانی

موسسه غیرانتفاعی زند شیراز

مقدمه

درس پروژه در دوره‌های کاردانی و کارشناسی به عنوان درس تخصصی ارائه می‌گردد. از این رو، دانشجو باید آنچه در دروس اصلی، تخصصی و اختیاری خود فراگرفته است را در سطحی بالاتر به صورت یک محصول علمی و یا نوعی از خدمت تخصصی در رشته‌ی خود به صورت عملی - کاربردی عرضه کند. به تعبیری، نحوه انجام و کیفیت ارائه پروژه، خود می‌تواند به عنوان برآیند مطلوب اثربخشی آموزش میانی و مسائل تئوری حوزه‌های تخصصی فراگرفته شده، محسوب گردد. افزایش خلاقیت، ایجاد اعتماد به نفس در بکارگیری دانسته‌ها و آموخته‌های تئوری در مواجهه با یک مسأله مشخص و احیاناً جدید، ارائه یک پژوهش علمی به صورت کتبی و شفاهی و ایجاد آمادگی لازم برای ورود به بازار کار یا مقاطع تحصیلی بالاتر، از اهداف اصلی پروژه به حساب می‌آید. در همین راستا نیز، در برخی از موارد دانشجو می‌تواند با تایید استاد راهنما و دفتر ارتباط با صنعت نسبت به ارائه پروژه خود به صورت یک طرح تحقیقاتی به شرط نشر در مراجع معتبر علمی^۱، اقدام نماید. بنابراین، در یک تقسیم‌بندی کلی می‌توان پروژه‌های قابل ارائه را به شرط رعایت مولفه‌های مصوب داخلی دانشگاه، به انواع زیر طبقه‌بندی نمود:

پروژه تحقیقی بنیادی

پروژه تحقیقی کاربردی و توسعه‌ای

پروژه طراحی، تحلیل و شبیه سازی نرم افزاری و سخت افزاری

پروژه ساخت

در پروژه‌های تحقیقی بنیادی همان طور که از نام آن بر می‌آید، یک مسأله اساسی و بنیادی علمی مورد پژوهش قرار می‌گیرد. در این نوع تحقیق، محقق برای موشکافی در تجربیات خود و دیگران، کنجکاوی‌های علمی و یا فرضیات علمی محض به دنبال اجرای تحقیق است و نه برای یافتن یک راه حل فوری برای یک مسئله خاص. نتایج تحقیقات بنیادی به طور کلی می‌تواند منجر به گسترش مرزهای علوم منجر شود.

پروژه‌های تحقیقی توسعه‌ای و کاربردی، پژوهش‌هایی هستند که در مورد یک زمینه موجود فعالیت می‌کنند. این نوع تحقیق بر روی یافتن راه حل مسائل فوری با ماهیت عملی متمرکز می‌شود. این پروژه‌ها با تحقیق در مورد یک مطلب خاص، جنبه‌های کاربردی و عملی آن را آشکار نموده و یا یک روش موجود را برای طراحی و تحلیل موضوع مورد مطالعه پیاده سازی می‌کنند. گاهی در این نمونه پروژه‌ها هدف، توسعه یک روش، مدل و یا طرح است که به نحوی که جنبه‌های تاریک و مبهم آن را آشکار کند، مزایا و معایب عملی آن را توضیح دهد و یا آن را به یک ابزار کاربردی تبدیل نماید.

^۱ در صورت نشر نتایج به صورت مقاله در مراجع علمی، اصالت همایش و یا ژورنال بایستی قبل از ارسال به تایید مدیریت پژوهشی دانشگاه رسیده باشد.

با گسترش علوم رایانه‌ای، پروژه‌های تحلیلی و شبیه‌سازی رواج زیادی یافته‌اند. در این پروژه‌ها، از یک نرم افزار رایانه‌ای برای حل مساله استفاده می‌شود که این مساله می‌تواند طراحی و یا تحلیلی باشد. همچنین یک پروژه می‌تواند تحلیل مساله از طریق سخت‌افزار باشد که در قالب تست‌های کنترل شده در آزمایشگاه انجام می‌شود. در نهایت پروژه‌های ساخت پروژه‌هایی هستند که هدف از آن ساخت یک ابزار، مدل خدمت و یا دستگاه کامل است که بتواند گروهی از مشکلات موجود در زمینه آموزش و پژوهش دانشگاه را بگشاید.

ماده ۱: اخذ درس و تعیین موضوع پروژه

دانشجو در زمان ثبت نام (طبق تقویم آموزشی) باید درس پروژه را اخذ نماید. دانشجویان دوره‌های کارشناسی می‌توانند پس از گذراندن ۱۰۰ واحد از واحدهای رشته خود با رعایت پیش‌نیازهای خاص هر رشته اقدام به انتخاب این درس نمایند. پروژه کاردانی و کارشناسی در قالب درس ۲ یا ۳ واحدی متناسب با رشته ارائه می‌شود.

تبصره ۱: با توجه به مشخص و محدود بودن ظرفیت هر یک از اساتید محترم درس پروژه که در زمان انتخاب واحد اعلام می‌گردد، دانشجویان هر رشته موظفاند پیش‌تر نسبت به اطلاع از حیطه‌های تخصصی و گرایش‌های هر یک از اساتید مربوطه اطلاع حاصل نمایند و سپس با توجه به علاقه‌مندی خود نسبت به انتخاب درس پروژه (با استاد تعریف شده) اقدام نمایند.

تبصره ۲: تعیین موضوع می‌تواند در گام اول توسط استاد محترم درس مشخص گردد؛ علاوه بر این، این مهم می‌تواند بر اساس پیشنهاد دانشجو و تأیید استاد نیز امکان‌پذیر خواهد بود. اساتید محترم درس موظفاند، با تشکیل جلسه مشترک با مدیرگروه محترم پژوهشی، نسبت به اطلاع از اولویت‌های تحقیقاتی دانشکده مربوطه کسب اطلاع نمایند، تا بدین طریق هدایت پروژه‌های دانشجویی به سمت به‌روزترین نیازهای داخلی دانشکده و یا ارجاعی از سوی سایر نهادهای برون‌سازمانی، صورت پذیرد.

تبصره ۳: در صورت اعلام استاد محترم راهنما و موافقت مدیر گروه پژوهشی، انجام پروژه می‌تواند در گروه‌های ۲ و یا نهایتاً ۳ نفره صورت پذیرد. در این گونه پروژه‌ها، باید با تعیین دقیق وظایف هر دانشجو به تفکیک، امکان ارزیابی هر یک از دانشجویان فراهم گردد. در پروژه‌های گروهی، سمینارها به صورت مجزا و در یک جلسه به صورت متوالی برگزار خواهد شد. ضمناً لازم به ذکر است در این گونه پروژه‌ها تک تک افراد گروه می‌بایست کلیه مراحل مذکور در ماده ۳ این آیین‌نامه را مستقلاً انجام دهند.

تبصره ۴: از آنجا که استاد مشاور تعیین شده بر اساس ورودی هر یک از گروه‌های آموزشی مشخص می‌گردد، لازم است مدیر محترم گروه نسبت به اعلام اساتید محترم مشاور به تفکیک سال ورود هر یک از گروه‌های آموزشی اقدام نماید. با توجه به اینکه استاد مشاور گروه، به عنوان داور ممتحن در جلسه دفاع پروژه حاضر خواهد بود، دانشجو موظف است نسبت به هماهنگی‌های بعدی خود شخصاً اقدام به این مهم نماید.

تبصره ۴: جدول زمانبندی مربوط به درس پروژه؛

جدول زمانبندی

نیمسال	مهلت تحویل پروپوزال	مهلت ارائه گزارش پیشرفت ۱	مهلت ارائه گزارش پیشرفت ۲	الف
اول	۱۵ روز بعد از حذف و اضافه	پایان آبان ماه	پایان آذرماه	آخرین مهلت درج نمره توسط استاد و ارجاع به مدیر محترم گروه
دوم		پایان اسفندماه	پایان اردیبهشت ماه	معدل زمانی دفاع از پروژه
تابستان		پایان تیرماه	پایان مردادماه	پایان بهمن
				پایان اسفند
				پایان مرداد
				پایان مهرماه

در شرایطی که گزارش نهایی پروژه به هر دلیل تا مهلت مقرر در ستون (الف) تحویل استاد نشود و استاد نتواند نمره آن را با توجه به زمانبندی مندرج در ستون (الف) ثبت نماید، درس مذکور ناتمام تلقی می‌گردد. به تعبیری، درس پروژه می‌تواند با توجه به شرایط دانشجو، قابل تمدید به دو ترم متوالی و یا یک ترم و یک تابستان انجام شود. در این صورت چنانچه دانشجو از نظر سقف سنوات تحصیلی مشکلی نداشته باشد مجاز به استفاده از این ارفاق زمانی می‌باشد.

تبصره ۵: در صورتی که دانشجو نتواند درس پروژه را در تاریخ‌های مشخص شده (با تاخیر حداکثر یک نیم‌سال) به اتمام برساند، نمره صفر برای وی منظور خواهد شد.

تبصره ۶: از آنجا که دانشگاه هیچگونه تعهدی در قبال تأمین هزینه پروژه‌ها ندارد، بایستی این مهم در هنگام انتخاب و تصویب نهایی موضوع پروژه، با توجه به ظرفیت‌ها و امکانات موجود در دانشگاه مد نظر اساتید محترم درس قرار گیرد.

ماده ۲: تعیین ظرفیت اساتید درس پروژه

اولویت انتصاب و تعیین ظرفیت درس پروژه، به تشخیص دفتر ارتباط با صنعت خواهد بود که این مهم می‌تواند به پیشنهاد مدیر محترم گروه و بررسی دفتر ارتباط با صنعت قبل از بازه انتخاب واحد صورت پذیرد. لازم به توضیح است، اساتید و خبرگان دارای فن (برون‌سازمانی) در زمینه‌های تخصصی رشته مربوطه، می‌توانند با تایید دفتر ارتباط با صنعت در اولویت بالاتری قرار گیرند. از این رو، با توجه به لزوم ارتباط دانشجو با حوزه‌های کاربردی، لازم است اساتید درس پروژه در گروه‌ها ثابت نباشند و از ظرفیت همه اساتید طی سال‌های مختلف استفاده شود که این مهم با هماهنگی و تایید نهایی دفتر ارتباط با صنعت میسر خواهد بود.

تبصره ۱: در صورتیکه ظرفیت تمامی اساتید پروژه تکمیل شده باشد، واحد آموزش می‌تواند پس از بررسی و اعلام دفتر ارتباط با صنعت، نسبت به افزایش ظرفیت برخی از اساتید با توجه به امتیازات پژوهشی و یا سایر اولویت‌های تشویقی، اقدام نماید.

تبصره ۲: اساتیدی که به نحوی در طول انجام پروژه توسط دانشجو یا زمان دفاع از پروژه نتوانند در جلسه دفاع شرکت نمایند توسط مدیر گروه و تایید دفتر ارتباط با صنعت جایگزین خواهند شد.

تبصره ۳: در صورتی که استاد درس، خود به عنوان استاد مشاور گروه آموزشی دانشجو نیز تعریف شده باشد، واحد آموزش بایستی نسبت به اعلام استاد داور اقدام نماید.

ماده ۳: تکمیل فرایند پروژه

دانشجو موظف است **حداکثر سه هفته پس از اخذ واحد پروژه**، نسبت به انتخاب موضوع و اخذ تایید از استاد محترم راهنما نسبت به تکمیل فرم‌های مربوطه اقدام نماید که به شرح ذیل می‌باشد؛

۱. تکمیل فرم تعیین موضوع (فرم شماره ۱) و پیشنهاد پروژه که به تایید استاد راهنما و مدیر گروه پژوهشی رسیده باشد.

• دانشجو موظف است در تمامی مراحل انجام پروژه در صورت لزوم و نیاز، طبق نظر استاد محترم راهنما، نسبت به انجام اصلاحات موضوع، پیشنهاد و گزارش نهایی اقدام نماید.

۲. تدوین حداقل دو نوبت گزارش پیشرفت (طبق جدول شماره یک / فرم‌های شماره ۲ و ۳) که پس از تایید استاد محترم راهنما، به دفتر ارتباط با صنعت تحویل شده باشد.

• علاوه بر این، دانشجو می‌تواند در طول انجام پروژه از طریق سامانه آموزشی (SESS) به طور مرتب با استاد راهنما در تماس بوده و به رفع ابهام و یا اشکالات پیش آمده در خلال انجام طرح بپردازد. اساتید محترم نیز، ملزم به بازدید دوره‌ای پیام‌های واصله از سوی دانشجویان درس خود می‌باشند.

ماده ۴: انجام پروژه و آمادگی برای دفاع

دانشجو بایستی پس از اتمام فرایند انجام پروژه، گزارش نهایی مربوطه را به صورت کتبی در قالب مشخص شده به استاد راهنما تحویل نماید.

تبصره ۱: تکمیل و تایید فرم مجوز دفاع از پروژه، زمانی قابلیت انجام خواهد داشت که تمامی اصلاحات مورد نظر استاد محترم درس توسط دانشجو در گزارش نهایی و همچنین دستاوردهای پیش‌بینی شده طرح، اعمال شده باشد. در این صورت، دانشجو پس از تکمیل فرم مربوطه بایستی آن را به امضای تاییدکنندگان فرم برساند.

تبصره ۲: مدیران محترم گروه‌هایی که درس پروژه در گروه آنان ارائه شده است، بایستی چند نوبت زمانی را (بسته به تعداد دانشجویان درس پروژه) جهت دفاع پروژه‌های دانشجویی در جلسات داخلی گروه مشخص نمایند و مراتب را جهت اطلاع‌رسانی به دانشجویان، به دفتر ارتباط با صنعت اعلام کنند.

تبصره ۳: استاد محترم درس با توجه به میزان رضایت از نحوه پیشرفت و اتمام پروژه دانشجو، بایستی جهت صدور مجوز دفاع، نسبت به تکمیل فرم مجوز دفاع (فرم شماره ۴)، مساعدت نماید تا بقیه مراحل توسط شخص دانشجو پیگیری گردد.

تبصره ۴: دانشجویان موظفاند با توجه به تاریخ‌های مشخص شده از سوی گروه مربوطه، هماهنگی‌های مقتضی را با استاد محترم درس، استاد دارو و نماینده دفتر ارتباط با صنعت جهت حضور در جلسه دفاع انجام دهند.

ماده ۵: دفاع از پروژه

دانشجو موظف است دفاع خود را به وسیله اسلایدهای آماده شده از گزارش پروژه خود در بازه زمانی ۱۵ الی ۲۰ دقیقه ارائه نماید.

تبصره ۱: مدت زمان ارائه برای هر پروژه یک نفره با در نظر گرفتن ۵ دقیقه سؤال و جواب، ۲۰ دقیقه می باشد و برای پروژه های دو نفره ۱۰ دقیقه به زمان مذکور اضافه می شود.

تبصره ۲: عدم حضور دانشجو در جلسه دفاع به منزله غیبت در امتحان بوده و نمره صفر برای دانشجو منظور خواهد شد.

تبصره ۳: نمره نهایی درس پروژه، پس از انجام مصاحبه و ارائه دانشجو در جلسه دفاع، صرفاً توسط استاد محترم درس مشخص می گردد که پس از آن به تایید هیات ممکنه جلسه خواهد رسید.

تبصره ۴: صورت جلسه دفاع بایستی پس از تایید توسط استاد درس، به تعداد نسخ صحافی شده تهیه گردد، و یک نسخه آن به صورت مجزا (تک برگ) به دفتر ارتباط با صنعت تحویل گردد.

ماده ۶: تحویل مستندات و گزارش نهایی صحافی شده

دانشجویانی که دفاع پروژه خود را با موفقیت گذرانده اند بایستی گزارش نهایی خود را در سه نسخه (نسخ دانشجو، استاد راهنما و دفتر ارتباط با صنعت) تهیه و بر اساس رنگ بندی دانشکده (جدول شماره ۲) و همچنین قالب مصوب دانشگاه، صحافی و تحویل نمایند.

ردیف	دانشکده	رنگ
۱	ادبیات و علوم انسانی	سورمه ای
۲	مهندسی	طوسی
۳	علوم اجتماعی (مدیریت و حسابداری)	مشکی

تبصره ۱: دانشجویان موظفاند «فرم گزارش کاربردی (فرم شماره ۶)» را با نظارت استاد راهنما تکمیل و به همراه یک نسخه صحافی شده، فایل گزارش مربوطه به صورت word ۲۰۱۰ و سایر مستندات نتایج و دستاوردهای واصله از طرح نظیر گواهی مربوط به پذیرش مقاله، مدل کسب و کاری و ... جهت تایید ثبت نمره، به دفتر ارتباط با صنعت تحویل نمایند.

تبصره ۲: از آنجایی که مالکیت معنوی پروژه های انجام شده متعلق به دانشگاه می باشد، بایستی تمامی پیوست های کتبی و نرم افزاری پروژه به انضمام فایل اصلی گزارش در لوح های فشرده تحویلی به دفتر ارتباط با صنعت، وجود داشته باشد.